

Kā samazināt AUTO uzturēšanas izdevumus

VITOLDS ŠNEPS,

**Dr.sc.ing., RTU Autotransporta
institūta docents,
tehnisko zinātņu doktors,
autosporta meistars –
speciāli Manam Īpašumam**

Nenoliedzami, ka ekonomiskā stāvokļa pasliktināšanās valstī mudina daudzus autoīpašniekus domāt par iespējām samazināt to rīcībā esošā autotransporta uzturēšanas izdevumus, vienlaikus nepasliktinot tā ekspluatācijas kvalitāti ilgtermiņā.

Jāzina, ka izvēloties konsekventu līdzekļu ekonomijas taktiku, vērā ņemams efekts uzturēšanas izdevumu samazinājumā tiks sasniegts vienīgi tad, ja ikdienas praksē centīsities mērķtiecīgi un sistemātiski ievērot sekojošus nosacījumus.

Pirmkārt – apgūsti auto uzbūvi un iemācies veikt elementārāko apkopi

Ir šāda aksioma – jo nepilnīgāk autoīpašnieks pārzina savas mašīnas uzbūvi un mazāk iedziļinās tās ekspluatācijā, jo mazāk viņš par to rūpējas. Bet, jo mazāk par automašīnu rūpējas, jo dārgāka kļūst tās uzturēšana.

Ja autoīpašnieks vēlas samazināt autoekspluatācijas izdevumus, viņam pirmām kārtām savu spēju robežās ir jāiemācās pārzināt mašīnas uzbūvi, jāseko tās tehniskajam stāvoklim un jāapgūst prasme patstāvīgi veikt elementārākos mašīnas apkopes darbus (motoreļļas, filtru, bremžu uzliku, izdegušu spuldziņu u.c. nomainītu).

Nepieciešamās prasmes un izpildāmo darbu tehnoloģiju uzskatāmi palīdz apgūt konkrēti jūsu mašīnas markai un modelim paredzētās ekspluatācijas un remonta darbu rokasgrāmatas. Turklāt daudzas no tām ir pieejamas arī elektroniskā versijā internetā.

Ieguvums – līdzekļu ietaupījums uz servisa apmeklējuma rēķina.

Otrkārt – principiāli ievēro satiksmes noteikumu prasības

Katrs autovadītājs zināmu daļu papildus izdevumu var ietaupīt, apzināti *pabojājot* CSDD statistiku par pieļautajiem ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem – atļautā ātruma pārsniegšanu, agresīvu braukšanu u.tml.

Būtībā samaksātās soda naudas – tie ir tikai no mums pašiem atkarīgi papildus izdevumi, bet uzkrātie soda punkti – mūsu pašu attieksmes dēļ palielinājusies apdrošināšanas maksa. Piedevām agresīva braukšana ir grūti savienojama ar kulturālas braukšanas manieri.

Der zināt, ka uz mūsu ceļiem, it sevišķi pavasaros novērojamā braucēju daļas nervozā, saraustītā braukšanas maniere rada ne tikai psiholoģisku spriedzi apkārtējos autovadītājos, bet arī pastiprināti *sabeidz* paša nervozā braucēja automašīnas (tajā skaitā arī *džipu*) ritošo daļu, kas, savukārt, izpaužas neplānotā, priekšlaicīgā remonta izmaksu veidā.

Treškārt – pārdomāta automašīnas ikdienas ekspluatācija

Pārdomāta ekspluatācija nozīmē daudzas sīkas tehniska rakstura nianšes, kuru zināšana un sistemātiska ievērošana ikdienā ienes savu artavu kopējā izdevumu par degvielu samazinājumā.

Lūk, daži piemēri:

– pēc ilgstošas stāvēšanas mašīnas dzinēju līdz optimālai darba temperatūrai iesildīt mierīgas braukšanas režīmā, nevis, piemēram, ilgi darbinot tukšgaitā;

– centieties uzturēt degvielas tvertni pēc iespējas pilnāku, lai tādējādi samazinātu mitruma kondensāta uzkrāšanos degvielas tvertnē un iespējami paildzinātu degvielas sūkņa kalpošanas laiku;

– gaisa spiediena regulāra kontrole riepās ne vien paildzina to kalpoša-

nas laiku, bet arī *ienes* zināmu artavu degvielas ekonomijā. Tāpat, kā daudzi citi, no pirmā skata *sikumi*.

Ceturtkārt – stingri ievērojiet apkopes termiņus

Uzturiet automašīnu labā tehniskā stāvoklī, savlaicīgi veiciet ražotāja norādītos mašīnas apkopes darbus – motoreļļas, filtru, dzensiksnu nomainītu, regulāri pārbaudiet un nepieciešamības gadījumā papildiniet tehnisko šķidrumu (bremžu eļļa, dzesēšanas šķidrums u.c.) līmeni attiecīgajās tvertnēs, pārbaudiet bremžu sistēmas caurulišu, savienojumu, bremžu uzliku, gumijas aizsargu stāvokli un riteņu izvērsuma regulējuma pareizību.

Sistemātiski pārbaudāmo mezglu uzskaitījums šķiet apjomīgs, taču nenozīmīgu sikumu tajā nav. Sistemātiska sekošana mašīnas tehniskajam stāvoklim un savlaicīga ražotāja norādīto apkopes darbu izpilde kopumā samazina izdevumus, kādi būtu jāizdod par kādu pēkšņu neplānotu remontu.

Piektkārt – ievērojiet ekonomiskas braukšanas manieri

Autovadītāju vairākums uzskata, ka viņu braukšanas maniere ir neviņojama. Turklāt pirmām kārtām ar to saprotot prasmi braukt ātri. Taču ievērojami mazāk ir tādu, kuri prot braukt ekonomiski.

Pieredzējušam autovadītājam, atkarībā no satiksmes apstākļiem, jāprot variēt mašīnas vadīšana tā, lai brauciena laikā izdotos ievērojami ietaupīt degvielu. Prasmīga ekonomiskās braukšanas manieres pielietošana ļauj, īpaši nezaudējot vidējo ātrumu, samazināt degvielas patēriņu par 20-30%. Turklāt, sevišķas nepieciešamības gadījumos, upurējot vidējo braukšanas ātrumu, degvielas izlietojumu iespējams samazināt pat līdz 40-50%.

AUTO

Ekonomiskas braukšanas manieri ietekmējoši elementi un paņēmieni ikvienam interesentam ir apgūstami, iepazīstoties ar izdevniecības „Mans Īpašums” 2005.gadā izdoto brošūru „Degvielas ekonomijas māksla”. Par brošūrā izklāstītajiem praktiskajiem ieteikumiem no lasītājiem tika saņemtas daudzas pozitīvas atsauksmes, kuru vadmotīvs bija: „Beidzot arī es aizdomājos par savu braukšanas manieri...”.

Sestkārt – lietojiet pretnodiluma piedevas

Ikviens autovadītājs zina, ka mašīnas ekspluatācijas procesā notiek nepārtraukts pakāpenisks dzinēja resursa nolietojums. Turklāt, palielinoties nolietojumam, pieaug degvielas un motoreļļas patēriņš, rodas nepieciešamība veikt to vai citu dzinēja remontu.

Taču dzinēja nodilumu samazināt un tādējādi attālināt remontu var, pievienojot motoreļļai speciālas pretnodiluma piedevas. Viena no tādām ir visilgāk ražotā un daudzkārt dažādos testos pārbaudītās molibdēna disulfīta piedeva motoreļļai un šo piedevu saturošas eļļas. Šā ieteikuma lietderība ir pamatota ar ilgstošiem (kopš 1989. gada) to automašīnu tehniskā stāvok-

ļa novērojumiem, kuru dzinējos tika iepildīta šī pretnodiluma piedeva.

Sevišķi ieteicama šo piedevu pievienošana ir tā sauktā *doktora režīmā* (regulāra braukšana nelielos attālumos ar līdz optimālai darba temperatūrai neiesilušu motoru) izmantojamos automobiļos.

Pētījumu rezultāti ir apliecinājuši, ka molibdēna disulfīta pretnodiluma piedevu lietošana ieteicama arī mehāniskajās ātrumkārbās. Detalizēta informācija par pretnodiluma piedevām un praktiski ieteikumi to pielietošanai ir apkopoti un ikvienam interesentam pieejami arī internetā (adrese: www.molilat.lv).

Neraugoties uz to, ka pieredzējušiem autovadītājiem labi ir zināmā atziņa, ka savlaicīgi veikta profilakse izmaksā lētāk par bojājuma remontu, diemžēl vairums autoīpašnieku par pretnodiluma piedevām atceras tikai tad, kad mašīnas dzinējs vai ātrumkārbā jau pārlieku nolietoti. Tāpēc to mašīnu īpašniekiem, kuru nobraukums jau ir sasniedzis 80-100 tūkst. km, jau būtu istais laiks padomāt par pasākumu veikšanu dzinēja un ātrumkārbas resursa saglabāšanā.

Ikviens autoīpašnieks paša spēkiem, ievērojot sistēmisku pieeju, var ievērojami samazināt automašīnas

uzturēšanas izdevumus. Pats no sevis automašīnas uzturēšanas izdevumu samazinājums diemžēl nenotiek.

Nobeigumā – nedaudz par ilgtermiņā veicamajiem resursu pētījumiem.

RTU Autotransporta institūts no 1994.gada veic kontroles mērījumus 1990.gada izlaiduma automašīnai (ar sākotnējo nobraukumu no 78 tūkst. km) *VW Passat* ar 1,8 litru benzīna monoiešprīces dzinēju un mehānisko ātrumkārbu, kura dzinējā, ātrumkārbā un stūres pastiprinātājā regulāri eļļai tiek pievienota molibdēna disulfīta piedeva.

Šie, automašīnas ekspluatācijas gaitā veikto kontroles mērījumu, rezultāti tika publicēti žurnāla „Mans Īpašums” vairākos numuros pēc nobraukuma robežu 400, 500 un 600 tūkst. km sasniegšanas. Pašlaik minētās automašīnas dzinēja un ātrumkārbas bezremonta nobraukums jau ir sasniedzis jau 662 tūkst. km. Turklāt, pateicoties ekonomiskas braukšanas manieres pielietojumam, degvielas patēriņš šai mašīnai ir 5-6,5 litru robežas uz 100 km. Un – nav novērojams motoreļļas pārtēriņš. Tas viss – pateicoties šajā rakstā izklāstītajai sistēmiskajai pieejai automašīnas ekspluatācijā. **MI**

AUTO

